

ข้อมูลพื้นฐานของสาธารณรัฐวานูอาตู

ข้อมูลทั่วไป

ภูมิศาสตร์¹: สาธารณรัฐวานูอาตูมีพื้นที่ 12,190 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะต่างๆ กว่า 83 เกาะ มีประชากรจำนวน 314,464 คน ณ สิ้นปี 2564² สภาพภูมิอากาศ³เป็นแบบร้อนชื้น มีฤดูฝนที่ยาวนานและมีฝนตกชุกเกือบทุกเดือน ฝนจะเริ่มตกชุกและจะร้อนขึ้นตั้งแต่เดือนตุลาคม โดยจะร้อนที่สุดในเดือนธันวาคมถึงเดือนเมษายนซึ่งเป็นฤดูที่มีพายุไซโคลน อากาศจะเริ่มเย็นขึ้นในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกันยายน อุณหภูมิเฉลี่ยระหว่างวันอยู่ที่ 20 - 32 องศาเซลเซียส

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ⁴: น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน แร่ธาตุ และป่าไม้

พื้นที่การเกษตร⁵: พื้นที่การเกษตร 1,870 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 15.34 ของพื้นที่ทั้งหมด) พื้นที่ป่าไม้ 4,423 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 36.28 ของพื้นที่ทั้งหมด)

สินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญ⁶: ปลาแช่แข็ง คาวา มะพร้าวและผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว โกโก้ ไม้ และกาแฟ

สถานการณ์ภาพรวมของประเทศ⁷:

เศรษฐกิจของวานูอาตูมีรายได้หลักมาจากภาคการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมก่อสร้างเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการจ้างงานคิดเป็นร้อยละ 75 ของการจ้างงานทั้งหมดในประเทศ (รวมถึงบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว) ซึ่งภาคการท่องเที่ยวนั้น ได้รับผลกระทบจากข้อจำกัดด้านการเดินทางระหว่างประเทศ รวมถึงผลกระทบจากพายุไซโคลน

ในส่วนของภาคการเกษตร ปัจจุบันวานูอาตูมีพื้นที่เพาะปลูกเพียง 1 ใน 3 ของประเทศเท่านั้น โดยมีมะพร้าว โกโก้ และคาวา เป็นพืชเศรษฐกิจหลัก ตลาดสำหรับสินค้าเกษตรในประเทศนั้นมีค่อนข้างจำกัด ขณะที่ประชากรอย่างน้อยร้อยละ 75 ของประเทศอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทและพึ่งพาการเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ มีศักยภาพในการส่งออกสินค้าแบบดั้งเดิมและสินค้าที่มีมูลค่าสูง รวมถึงสินค้าเกษตรที่ปลูกแบบออร์แกนิกมาก เนื่องจากสินค้าเหล่านี้สามารถเจาะตลาดเฉพาะในผลิตภัณฑ์กลุ่มพรีเมียมได้ กรมวิชาการเกษตรและการพัฒนาชนบทของวานูอาตู (DARD) มีเป้าหมายที่จะสร้างภาคการเกษตรที่มีความแข็งแกร่งและสามารถแข่งขันได้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการเติบโตทางเศรษฐกิจและโอกาสทางการค้าที่ดีขึ้น อีกทั้งการลดความยากจน สร้างความมั่นคงด้านอาหาร และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างประชากรในชนบทและในเมือง รายได้จากภาษีของประเทศส่วนใหญ่มาจากอากรขาเข้า นอกจากนี้วานูอาตูยังถือเป็นเป้าหมายด้านภาษีของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมารายได้จากการขายหนังสือเดินทางเป็นแหล่งรายได้ที่ใหญ่ที่สุดของรัฐบาล (มูลค่าประมาณ 150,000 เหรียญสหรัฐต่อเล่ม)

แม้ว่าอนุอาตุจะมีอัตราการว่างงานต่ำ (ร้อยละ 2 ในปี 2563) แต่ด้วยความพยายามของรัฐบาลที่ต้องการจะลดความยากจนของประชากรที่ดำรงชีวิตด้วยการเกษตรกรรมเพื่อยังชีพและรายได้จากภาคการท่องเที่ยว ยังต้องเผชิญกับอุปสรรคด้านการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานในการขนส่ง การดูแลสุขภาพ และการศึกษา

ข้อมูลเศรษฐกิจ

ภาพรวม⁸:

เศรษฐกิจของวานูอาตูค่อย ๆ ฟื้นตัวจากความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพายุไซโคลนที่รุนแรงในปี 2558 โดยในปี 2562 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เติบโตถึงร้อยละ 3.3 แต่ลดลงจนติดลบร้อยละ 9.2 ในปี 2563 เนื่องจากการระบาดของ COVID-19 ตามการคาดการณ์ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศเมื่อเดือนเมษายน 2564 การเติบโตของ GDP คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3.2 ในปี 2564 เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

วานูอาตูมีส่วนการนำเข้ามากกว่าการส่งออก ซึ่งก่อให้เกิดการขาดดุลการค้าและมีแนวโน้มที่มากขึ้น นับตั้งแต่เศรษฐกิจจะล่อตัวและได้รับความเสียหายจากพายุไซโคลนครั้งล่าสุด ในขณะที่ภาคการท่องเที่ยวคาดว่าจะยังไม่มีการฟื้นตัวจนถึงปี 2564 อย่างไรก็ตาม ฐานะทางการคลังของรัฐบาลดีขึ้นได้จากโครงการพลเมืองกิตติมศักดิ์ (honorary citizenship scheme) นอกจากนี้วานูอาตูได้พ้นจากการเป็นกลุ่มประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Country; LDCs) ในเดือนธันวาคม 2563

อุตสาหกรรมหลักๆ ที่ดึงดูดเงินลงทุนจากต่างชาติ ได้แก่ อุตสาหกรรมด้านอาหารและแปรรูปไม้ โดยมีออสเตรเลียเป็นประเทศหลักที่มีการลงทุนในระบบเศรษฐกิจของวานูอาตู (งบประมาณช่วยเหลือของออสเตรเลียสำหรับวานูอาตูคาดว่าจะสูงถึง 75.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2564 ตามรายงานของกระทรวงการต่างประเทศและการค้าของออสเตรเลีย) โดยมุ่งเน้นที่การท่องเที่ยว (สัดส่วน 2 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวที่พำนักระยะยาวในวานูอาตูและผู้โดยสารเรือสำราญส่วนใหญ่มาจากออสเตรเลีย) การเงินและการก่อสร้าง รองลงมา คือ ญี่ปุ่นและนิวซีแลนด์ โครงการหลักที่อยู่ระหว่างดำเนินการ คือ โครงการลงทุนการบิโนวานูอาตู (VAIP) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก และมีวัตถุประสงค์เพื่อซ่อมแซมและฟื้นฟูสนามบินหลัก 3 แห่งของวานูอาตู โดยเฉพาะสนามบินนานาชาติบาวเออร์ฟีลด์

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มากขึ้น ช่วยเพิ่มการเติบโตในภาคอสังหาริมทรัพย์ การเงิน และการประกันภัย ซึ่งหลังจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 การหยุดชะงักทั่วโลกทำให้โครงการลงทุนที่มีอยู่ชะงักงัน และมีโอกาสที่จะเกิดภาวะถดถอยอย่างรุนแรง ทำให้บริษัทผู้ลงทุนจากต่างประเทศต้องประเมินความเป็นไปได้ของโครงการใหม่อีกครั้ง

ปัจจัยที่ดึงดูดความสนใจจากนักลงทุนต่างชาติ ได้แก่ ระบบภาษี (ไม่มีภาษีทางตรง) สถานการณ์ทางการเมืองที่มีเสถียรภาพ และหน่วยงานเชิงรุกในการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (หน่วยงานส่งเสริมการลงทุนวานูอาตู VIPA) อย่างไรก็ตามความเปราะบางของประเทศต่อภัยธรรมชาติ โครงสร้างพื้นฐานและสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ขาดการคุ้มครองสิทธิ์ในทรัพย์สินอย่างเหมาะสม และการลงทุนที่ถูกขัดขวางโดยโครงสร้างกฎหมายที่ไม่เหมาะสม กฎระเบียบด้านแรงงานที่เข้มงวดและการคอร์รัปชันที่แพร่หลาย และนักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าที่ดินได้แต่ไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินนั้นได้ รัฐบาลวานูอาตูพยายามสร้างเขตพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Zones : EDZs) เพื่อช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ข้างต้นมาเป็นเวลาหลายปีแต่ยังไม่เป็นอันเสร็จสิ้น วานูอาตูอยู่ในอันดับที่ 107 ในการจัดอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ที่เผยแพร่โดยธนาคารโลกในปี 2563

ตามการคาดการณ์ของ IMF ผลกระทบของภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะทำให้ดุลการคลังลดลงร้อยละ 0.3 ของ GDP ต่อปี เศรษฐกิจของวานูอาตูยังต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศและเงินกู้สัมปทานจากหน่วยงานพัฒนาระหว่างประเทศ

การพึ่งพาการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์เพียงไม่กี่ชนิด ระยะทางไกลระหว่างตลาดหลักและเกาะต่างๆ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติเนื่องจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นและพายุไซโคลนที่มีความรุนแรง ล้วนเป็นปัจจัยด้านลบที่ขัดขวางการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ (วานูอาตูได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับที่ 1 ตามดัชนีความเสี่ยงโลกประจำปี 2564 (World Risk Index)⁹ ซึ่งแสดงรายชื่อประเทศที่มีความเสี่ยงมากที่สุด 20 อันดับแรกของโลก)

วานูอาตูมีความกระตือรือร้นที่จะรวมนโยบายการค้าเสรีเข้ากับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เนื่องจากการค้าเสรีจะช่วยผลักดันการเพิ่มประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจซึ่งนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและมีศักยภาพ ปัจจุบันวานูอาตูเป็นผู้ลงนามและเป็นภาคีของข้อตกลงการค้าเสรีอนุภูมิภาคและภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่

- ข้อตกลงการค้ากลุ่มประเทศเมลานีเซีย (The Melanesian Spearhead Group Trade Agreement-MSGTA) ประกอบด้วยประเทศปาปัวนิวกินี วานูอาตู หมู่เกาะโซโลมอน และฟีจี มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริม แลกเปลี่ยนด้านการค้าและวัฒนธรรมระหว่างประเทศสมาชิก
- ข้อตกลงทางการค้าในประเทศหมู่เกาะแปซิฟิกเกี่ยวกับการค้าด้านการบริการ (The Pacific Island Countries Trade Agreement (PICTA) Trade in Services -TIS) ประกอบด้วยประเทศหมู่เกาะ 14 ประเทศ เพื่อลดการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก
- ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization Agreements)
- ข้อตกลงหุ้นส่วนแอฟริกา แคริบเบียน แปซิฟิก ยุโรป Africa Caribbean Pacific European Partnership Agreement : ACP EU EPA) ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ

- ข้อตกลงแปซิฟิกเกี่ยวกับพันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด (Pacific Agreement on Closer Economic Relations :PACER Plus) กับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ยังอยู่ระหว่างดำเนินการ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP - nominal)¹⁰: 1,060 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 33,899.54 ล้านบาท
ในปี 2564

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี (GDP per capita)¹¹: 3,360 เหรียญสหรัฐ หรือ 107,455.15 บาท ในปี 2564

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ จำแนกตามประเภทที่มาของรายได้ (GDP - Composition, by sector of origin) อ้างอิงข้อมูลปี 2561¹²:

- ภาคเกษตรกรรม (Agriculture) ร้อยละ 21.2
- ภาคอุตสาหกรรม (Industry) ร้อยละ 10
- ภาคการผลิต (Manufacturing) ร้อยละ 2.8
- การบริการ (Service, Value added) ร้อยละ 59.8

มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด¹³: 161 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 5,148.89 ล้านบาท

สินค้าส่งออก : ปลาแช่แข็ง (ร้อยละ 70.5) ไม้เนื้อหอม (ร้อยละ 8.06) เรือสินค้าและเรือโดยสาร (ร้อยละ 6.62) เนื้อมะพร้าวแห้ง (ร้อยละ 2.73) และเมล็ดโกโก้ (ร้อยละ 2.34)

คู่ค้าการส่งออก : ไทย(ร้อยละ 38.9) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 24.8) อินโดนีเซีย (ร้อยละ 8.19) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 6.53) ประเทศจีน (ร้อยละ 4.63)

มูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมด : 210 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 6,715.95 ล้านบาท

สินค้านำเข้า : เครื่องจักรและอุปกรณ์ (ร้อยละ 10.8) ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม (ร้อยละ 8.88) ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ (ร้อยละ 6.86) ยานพาหนะและชิ้นส่วน (ร้อยละ 6.33) เหล็กและโลหะ (ร้อยละ 5.35)

คู่ค้านำเข้า : จีน (ร้อยละ 34.6) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 18.4) นิวซีแลนด์ (ร้อยละ 13.6) สิงคโปร์ (ร้อยละ 6.53) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 4.66)

การค้าระหว่างประเทศไทยและวานูอาตู (ข้อมูลสถิติศุลกากร ปี 2564)¹⁴

มูลค่าการค้ารวม 5,236.72 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย โดยมูลค่าการค้าในปี 2564 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 75.09

- ประเทศไทยส่งออกสินค้าไปยังวานูอาตู มูลค่า 382.30 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 50.22
- ประเทศไทยนำเข้าสินค้าจากวานูอาตู มูลค่า 4,854.41 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 77.40
- ประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไปยังวานูอาตู มูลค่า 83.77 ล้านบาท สินค้าที่สำคัญ ได้แก่ อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป น้ำตาลทราย ข้าว ผลไม้กระป๋องและแปรรูป สิ่งปรุงรสอาหาร

- ประเทศไทยนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารจากวานูอาตู มูลค่า 1,924 ล้านบาท สินค้าที่สำคัญ ได้แก่ ปลาทูน่าแช่แข็ง

หมายเหตุ : อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญนิวซีแลนด์ เท่ากับ 9.0981 บาท

อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐอเมริกา เท่ากับ 31.9807 บาท

(อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ ปี 2564 ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย)¹⁵

ผลกระทบของ COVID-19 ต่อภาคการเกษตรของประเทศ¹⁶

เศรษฐกิจของวานูอาตูได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการระบาด เนื่องจากเป็นประเทศที่มีรายได้หลักจากการท่องเที่ยว คิดเป็นประมาณร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ผลกระทบทางเศรษฐกิจของ COVID-19 มีความคล้ายคลึงกับภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อความสามารถของผู้อยู่อาศัยในการซื้อและเข้าถึงอาหาร เนื่องจากสูญเสียงานและขาดแคลนรายได้ในช่วงที่มีการระบาด

วานูอาตูมีความเสี่ยงสูงต่อภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร และมีความรุนแรงมากขึ้นจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติทำลายแหล่งอาหารและการเกษตรเพื่อยังชีพ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ใช้เป็นแหล่งอาหารหลัก ไม่กี่สัปดาห์หลังการปิดพรมแดน วานูอาตูได้รับผลกระทบจากพายุหมุนเฮอริเคน ซึ่งทำลายพื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศ

การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลวานูอาตูในด้านการเกษตร ปศุสัตว์ ประมง และป่าไม้ มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและการสูญเสียงานจากการปิดชายแดนที่ยืดเยื้อ รัฐบาลวานูอาตูได้ประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจมูลค่าหลายสิบล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งนอกจากจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ตกงานแล้ว ยังมีเป้าหมายที่จะลงทุนในภาคการเกษตรและอาหารอีกด้วย สำหรับวานูอาตูที่พึ่งพาการนำเข้าข้าวและอาหารจากต่างประเทศ จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนโดยมุ่งเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศซึ่งเผยแพร่เมื่อกลางปี 2563 ที่ส่งเสริมการทำสวนในครัวเรือน โดยรัฐบาลมีการสนับสนุนต้นกล้าผักชนิดต่างๆ นอกจากนี้ยังช่วยชาวบ้านในการจัดตั้งฟาร์มเลี้ยงปลาขนาดเล็ก และสนับสนุนลูกปลานิลและอาหารปลาให้แก่ประชาชน

ที่มา :

¹ <https://www.worldatlas.com/webimage/countrys/oceania/vu.htm>

² <https://worldpopulationreview.com/countries/vanuatu-population>

³ <https://en.wikipedia.org/wiki/Vanuatu#Climate>

⁴ https://www.theglobaleconomy.com/Vanuatu/Natural_resources_income/

⁵ <https://data.worldbank.org/indicator/AG.LND.AGRI.K2?end=2018&locations=VU&start=1963&view=chart>

⁶ <https://malffb.gov.vu/index.php?id=1>

⁷ <https://country.eiu.com/vanuatu>

<https://malffb.gov.vu/index.php?id=1>

<https://www.lloydsbanktrade.com/en/market-potential/vanuatu/economy>

⁸ <https://emi.ensad.fr/vanuatu-trade-agreements/>

⁹ <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2021-world-risk-report.pdf>

¹⁰ <https://www.imf.org/external/datamapper/profile/VUT>

¹¹ <https://statisticstimes.com/economy/countries-by-projected-gdp-capita.php>

¹² <https://vanuatu-dsp-citizenship.com/vanuatu-economic-indicators>

¹³ <https://oec.world/en/profile/country/vut>

<https://knoema.com/atlas/Vanuatu/Merchandise-imports>

¹⁴ <http://tradereport.moc.go.th/Report/Default.aspx?Report=TradeThSummary>

¹⁵ https://www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/ReportPage.aspx?reportID=123&language=th

¹⁶ <https://devex.shorthandstories.com/vanuatu-looks-to-local-food-production-for-a-resilient-future/index.html>

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงแคนเบอร์รา

พฤศจิกายน 2565